

1886

Budapest, 1885.

Ötödik évfolyam 8. szám.

Péntek, június 26

KIADÓHIVATAL:
Budapest, Gyöngyutka-utca 9. sz.
Ide czimzendők az előfizetési
pénzek, hirdetések és nyiltérek.
M megjelenik minden pénteken.
Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 " — " —
Negyedévre 1 " 50 "

Egyes számok 12 krért
az elárúsító helyeken kaphatók.

NÉP J O G

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, VIII., Vas-utca 13. sz.
Ide küldendő a lap szellemi
részét illető minden közlemény.
M megjelenik minden pénteken.
Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 " — " —
Negyedévre 1 " 50 "

Egyes számok 12 krért
az elárúsító helyeken kaphatók.

Hogy áll a világ.

Itthon. Megint Trefort közoktatási miniszter az, a ki beszéltet magáról. Ő exzellentiája megjelent posztonyi választói előtt és beszédet tartott hozzájuk. Szólt sok mindenről, nevezetesen azonban csak az a nyilatkozata, melyet a választási törvény megváltoztatása ügyében tett. A miniszter úr ugyanis azt fejtette, hogy szükséges a képviselői megbízás tartamát három évről öt évre kiterjeszteni s a törvénynek azt a rendelkezését, mely szerint állami hivatalnokok nem lehetnek képviselők, hatályon kívül helyezni. Nem lehet kétség az iránt, hogy Trefort, a mit mondott, Tisza tudtával, sőt talán egyenes megbízásából mondta; el lehetünk hát készülvé, hogy a mit Trefort szükségesnek jelentett ki, azt a kormány legközelebb a törvényhozásban megpróbálja keresztülvinni. Már pedig a nemzet jogainak ilyen megcsontása ellen határozottan tiltakoznunk kell. Nálunk, a hol a korrupció oly óriási méreteket öltött, az ötéves mandátum egy jelentésű volna a képviselői alkotmány felfüggesztésével,

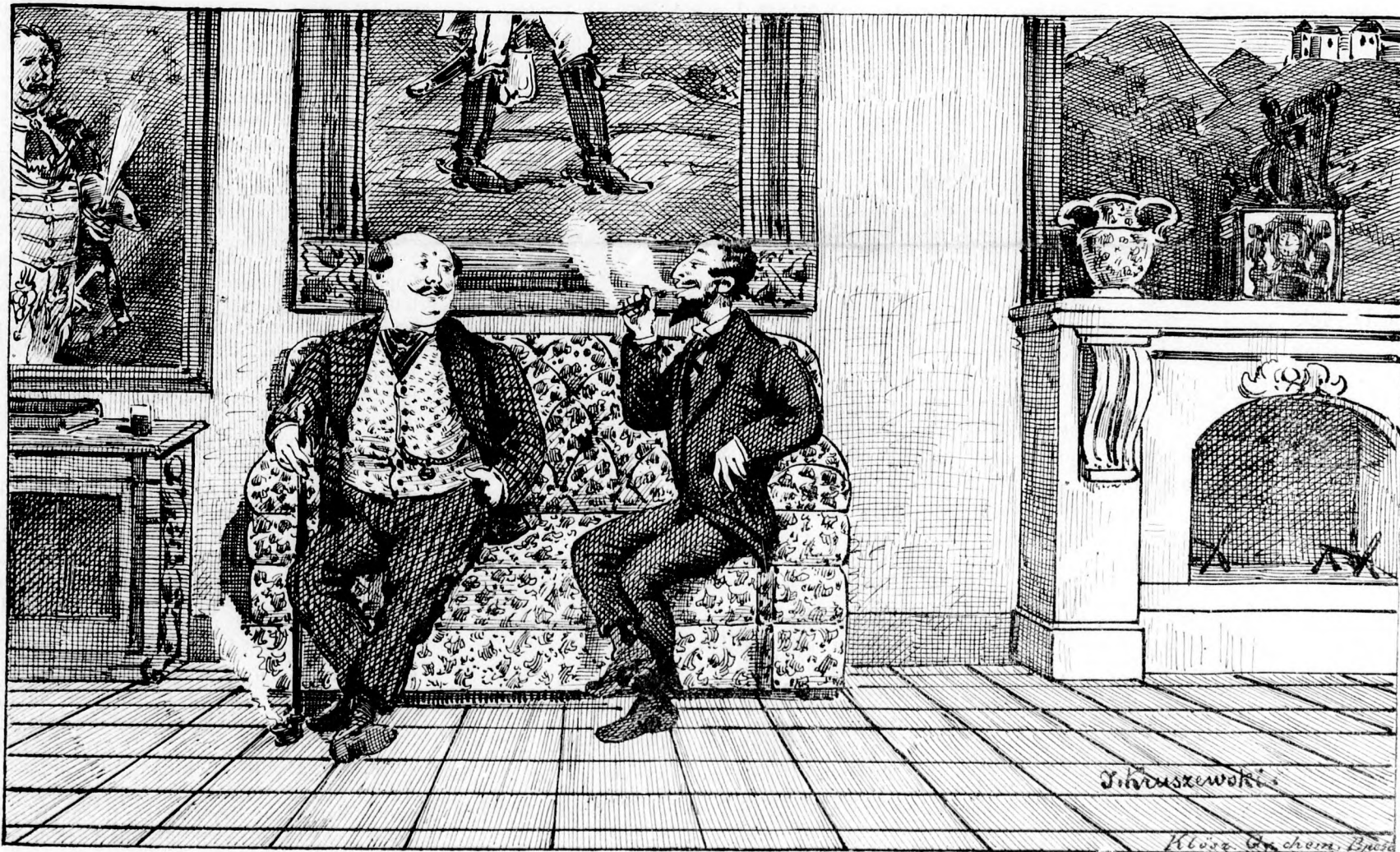
csásanak, mert az ilyeneket mint eddig, úgy ezentúl sem fogná megerősíteni; a már eddig alkalmazottak és megválasztottak pedig, kik a magyar nyelvet nem tudják, annak mielőbbi megtanulására utasítsák s mindenesetre oda törekedjenek, hogy a vizsgát, ha arra képességgel bírnak, egy évi határidő alatt letegyék, mert ellenkező esetben vagy állomásaikról le kell mondaniok, vagy pedig saját költségükön magyar nyelvben jártas segédtanítókat kötelesek tartani.

Az osztrák-magyar kiegyezés megújítása végett, mint már említettük, július 8-án kezdik meg a magyar és az osztrák miniszterek Bécsben az előzetes tanácskozásokat. A tanácskozások nem csak a kiegyezési tárgyalásoknál követendő irányelvekre fognak vonatkozni, hanem mindama egyezményeket illető elvi megállapodásokra is, melyek a kiegyezés megújítása által czéloztatnak. A magyar kormány már értesítette az osztrák kormányt, hogy mindama módosításokat, melyeket a kiegyezés megújításánál teljesíteni kíván, már a legközelebbi napokban tudatja vele, hogy a magyar követeléseket a tanácskozások megkezdéseig áttanul-

Franciaország fogja közvetíteni. Khina tiszteletben tartja a Franciaország és Anam közt létrejött szerződéseket, föltéve, hogy azok nem sértik a khinai birodalom méltóságát. Tonking és Khina bizonyos meghatározott pontokon fognak egymással kereskedni, mely pontok csak később fognak végleg megállapíthatni. Hogy a kereskedelmi összeköttetés és a szomszédbaráti viszony fejlesztesse, Franciaország elő fogja segíteni Tonkingban az utak és vasutak építését. Ha Khina vasutak építését határozza el, akkor a francia ipart fogja igénybe venni. Franciaország Formosát és a Halász-szigeteket a szerződés aláírása után egy hó lefolyása alatt teljesen ki fogja üríteni.

Angliában a kormányválság végleges megoldást nyert.

A lapunk mult számában megemlítették pótlása gyanánt ezuttal fölhozzuk, hogy a válság, mely Gladstone bukásával bekövetkezett, csak úgy érhetett véget, hogy a királyné Salisbury az újonnan kinevezett kormányelnök s Gladstone között kompromisszumot hozott létre, mely szerint Gladstone ígéretet tett, hogy az új kormány ellen

Iczig pályája. IV. Az átalakulás.

mert hisz a választásokban, melyekre a kormány még több pénzzel s még több presszióval gyakorolhatna befolyást, a nemzeti akarat még kevésbé fejeződnék ki, mint most. Persze a mai képviselőházi többségben nagyon kevés érzék van a nemzet politikai jogai iránt, s a mamelukok nem ösmernek más elvet, mint a Tisza parancsát.

A közoktatási miniszter úrról lévén szó, visszatérünk még multkor már említett rendeletére a magyar nyelv népiskolai oktatása tárgyában. E rendelet arra indította hazánk kitünő főpapját, a herceg-primást, hogy diocézisában ő is hasonló rendeletet adjon ki. A bibornok-érsek a törvény intézkedéseinek pontos és lelkiismeretes megtartására utasítja a népiskolák iskolaszékeit, a tanfelügyelő aleespereseknek pedig meghagyja, hogy a kerületi népiskolák látogatása alkalmával vizsgálat alá vegyék a tantervet s személyesen is szerezzenek maguknak meggyőződést arról, vajjon a tanulók oly előmenetelt tanúsítanak-e a magyar nyelvben, a minőt a reáfordított s lelkiismeretes betöltött órák számától jogosan várhatni. A mi pedig a tanítókat illeti, a tanítói választásokat vezető alesperes és tanfelügyelő, illetve az iskolaszéki elnökök, olyan tanítókat, kik a magyar nyelvben nem bírnak annyi jártassággal, hogy azt sikeresen taníthatnák, pályázatra ne bo-

mányozhassa s bizonyos állást elfoglalhasson. Az osztrák kormány, mely a mostani kiegyezési szerződés változatlan megújítását kívánja, csak a tanácskozás alatt fogja észrevételeit megtenni, esetleg ellenköveteléseit előterjeszteni. A szakbizottságok, illetőleg az osztrák-magyar vámkonferencia csak az elvi megállapodások után, tehát szeptember előtt semmi esetre sem fog a részletek tárgyalásába bocsátkozni.

Franciaországban mély hatást tett Courbet tengernagy halála.

A radikális párt, mely a khinai és tonkingi háborút mindig ellenezte, izgatásul használta föl a kormány ellen, sőt állítólagos leveleket is közölnek Courbettől, melyeket családjához írt és a legsötétebb színekben festi azokban a tonkingi és khinai harcztéren levő helyzetet. Courbet holttestét Franciaországba hozzák vissza, s mint a nemzet halottját temetik el. Az ellenzék azt követeli, hogy „a meggyilkolt tengernagyot,” a „khinai hadjárat áldozatát” egyenesen a Pantheonban temessék el.

A francia-khinai békekötés végre valahára létrejött s a békeszerződést a francia kormány e hó 22-én mutatta be teljes szövegében a képviselőházban. E szerint az anami királyság diplomáciai összeköttetéseit ezentúl

ezen ülészakban ő és pártja nem fog merev ellenzéki álláspontra helyezkedni.

Olaszországban és Spanyolországban szintén miniszterválság volt, azonban sem itt, sem ott nem vált a dolog komolyabb jellegűvé, mert egyik kabinet kebelében sem történt lényeges változás, a kormány élén is megmaradt Olaszországban Depretis, Spanyolországban pedig Canovas del Castilló.

Ausztria. Brünnben, mely egyike a legjelentékenyebb ipar- és gyárvárosoknak, a mult héten nagyobb munkás-zavargások fordultak elő. A munkások majdnem valamennyi ipartelepen megszüntették a munkát. A vita a többnyire zsidó munkaadók és munkások közt azon kérdés fölött támadt, vajjon az osztrák ipartörvény által a nagyobb ipartelepekben elrendelt tizenegy órai időbe a gyárakban szükséges pihenők is be vannak-e foglalva? A pénz hatalmával a keresztények fölött zsarnokilag uralkodó zsidó rabszolgakereskedő gyárosok, mint a Löw Adolf és fia, Fischl Mór, Herschmann Henrik, Löw Beer, Auspitz unokái stb. cégek, természetesen csak igen csekély mértékben voltak hajlandók a munkások követelésének eleget tenni és ragaszkodtak a nekik kedvező törvényhez, mely a pikenőket nem foglalja be a megállapított munkaidőbe.

Előfizetési felhívás!

A második félvé közeledésével előfizetésre hívjuk fel a t. közönséget; eddigi t. előfizetőinket pedig különösen felkérjük, hogy lapunkat barátaik s ismerőseik körében terjeszteni méltóztassanak.

A napi lapok igen nagy tért hagynak fenn, melyen a heti lapok, — ha helyöket betöltik, — nemcsak hathatósan s eredménytelül működhetnek, de szükségesek is. Hányan vannak ez országban, a kiknek a legolcsóbb napi lapok előfizetési díja is oly összeg, melyet alig, vagy éppen nem nélkülözhetnek; hányan vannak, kiknek idejük sincs arra, hogy a napi lapokat átolvashassák; pedig nemcsak önmaguk érzik a tájékozottság szükségét, de ezt köztekinetnek is parancsolják.

A «Népjog» minden héten nyújt elég tájékoztatást, s e mellett, tekintve díszes kiállítását s változatos bő tartalmát, a legolcsóbb lap; előfizetési ára egész évre csak **6** frt; félévre **3** frt; negyedévre **1** frt **50** kr.

Kívánatra *mutatványszámot* mindenkinek küldünk.

A „Népjog” kiadóhivatala

Budapest, gyöngygyűtő-utca 9. sz.

Keressd a börszét.

A börze, a lélekvásárnak gyalázatos undok fészke, mely megbecstelenít, mielőtt beléptél volna! Amde vigyázatok farizeusok! mert eljöhét az idő, midőn a nép elkeseredése korbáccsal vagy bunkóval űz ki beneteket, a tolvajság, a romlás, a polgári erény megejtésének e templomából!

Igy irt Rochefort az alkalomból, midőn a párisi börze folytatta üzleteit, nyitva tartotta ajtóit Hugo Viktor temetésének napján.

Valóban jellemző! Franciaország bálványozásig fokozva a tiszteletet, tüntet halottja ravatalánál, de a börszét ez mit érdekli: «folytatják a lopást, melyet más közönséges napon megkezdettek». S ez természetes, hisz a börszének nincs hazája, nincs nemzetisége, nincs más célja, mint a melyet önmagában keres s talál fel.

Maga képére teremtette ura s szolgája a — zsidó.

A kereskedés szívének szeretik nevezgetni, melynek lüktetése a legtávolabb tagokba hajtja a vért; pedig nem más, mint az a mágnes, mely magához vonzza a tőkét, az összes forgalmat, csak azért, hogy zsidó kézbe összpontosítsa; nem más, mint a korrupció, az erkölestelenség, a bűnök tivornyája, hol a könnyű meggazdagodás csalogató ördöge megzavarja az elmét, hogy elveszítse érzékét a jó és gonosz, a helyes és tisztességtelen közötti különbség iránt; megrontja a szíveket, hogy kiölje minden nemesebb iránt való fogékonyágát; ott a család élelmesség, s a hol csak azért nem rabolnak, mert ehhez nincs elég bátorságuk.

S ha mindez csak azon átkozott falakon belül történnék, ha csak a zsidó a zsidót pusztítaná, a méregnek legalább gyógyhatása is volna. De hát oda jutottunk, hogy a gaz füzem messze a falakon kívül keres s talál teret orgiáinak.

A rendőrség eddig, ha bűnre akadt, helyesen tette, ha az asszonyt kereste; ma e helyett a börszére kell fordítani a figyelmet, ha bűn nyomait vagy baj indokait keressük.

Ázik, fázik a gazda, legjobb igyekezetével toldotta éj s nappali munkáját, de az év mostoha volt, kevés termett, s még e kevésen sem tud illő áron túl adni; keresd a börszét! Ott egy feleseperedett sehonnai a legnagyobb cynismussal nyilvánosan fitogtatja fosztogatása eredményét ma; s holnap? rongya ruhában krajczárért szólít meg, ha gyöngébb, s megrabol, ha erősebb náladnál; keresd a börszét! Amott egy addig kifogástalan előéletű, köztisztelőben részesülő polgár csalást követ el jó barátja, vagy valamely jóhiszemű intézet ezerekre rugó kárára; keresd a börszét! Itt egy fáradságos, keserves, tisztességes munkában töltött élet folya-

mán gyűjtött vagyon elvesztése felett való kétségbe esésében önmaga vet véget életének egy családatya, nyomorban hagyva családját; keresd a börszét! Nem soká kell fáradozni s megtalálod átkos nyomait a zsidónak, mert zsidó s börze — melynek szintén meg van 50-krajczáros magyar neve: «tőzsde» — egy fogalom.

Egy cél az csupán, mely a börszét lelkesíti: a fosztogatás! A kit már kifosztottak, vagy a ki annyira elgyengült, hogy már fosztogatni segíteni sem bír, az mind «halott», az a börszén nem számít többé.

Az állam tiltja a hazárdjátékot, de maga lotteriát tart, a zsidónak pedig megengedi a börszét. Nyugodtan nézi, mint terjed a játékoság e legoosmányabb faja; pedig ijeszítőleg terjed, reá lehetne mutatni oly vidékekre, melyek áldozatai lettek ez éhes, ki nem elégíthető szörnynek. S mind nagyobb s nagyobb a szerencsétlen áldozatok száma, kik reá sem gondolnak, hogy az első krajczár, melyet a börszére vittek, jólétök sírját ássa meg; nem gondolják meg, hogy minden veszteségük a zsidót gazdagítja, táplálja azon fenevadat, mely folytonosan körüljár hogy elnyeljen.

E nagy veszedelemnek egy óvszere van csupán: távol maradni a börszétől; megszakítani minden összeköttetést azokkal, kikről csak gyanítani is lehet, hogy játszanak. Ha ezt megteszszük következetesen, már reá lépünk a zsidó hatalom egyik sárkány fejére. S ne is várjunk biztosítást erre senkitől, különösen épen itt ne várjunk a kormánytól semmit, mert a kormány, mely a nép érdekeit csak játéknak tekinti, az ugyan meg nem fogja akadályozni a zsidót abban, hogy ne játszsziék a nép vagyonával. Egyik holló a másik szemét ki nem vájja soha!

Elég biztatás a számos szomorú példa, elég ösztön adhat áldatlan sírja mindazoknak, kiknek kitörülhetlen lángoló betűk hirdetik: Keressd a börszét! A ki látni akar, olvashatja!

SZAPULÓ.

Izsig pályája.

IV. Az átalakulás.

Undok, csúf hernyóból lesz boszorkány lepke,
Izsig is immár a kaftánt levette,
Pájszét levágta, öltözött kangáruba,
„Nagyságos úr“ neki már a titulája.

És a mikor lejárt az úrnak váltója,
Kapja magát Izsig, megy látogatába,
De most már nem hajlong; hánykolódik, henezeg,
Kívánja a tőkét, no, meg a perzentet.

„Kedves jó barátom“, — szól az úr hozzája, —
„Várjon, majd megadom aratás-utánra.“
Szívvel kinálja, leülteti szépen,
Ott fesseleg Izsig a bársony karszéken.

Pöfékel erősen és fujja a füstöt,
Szönyeget és padlót sorjába beköpköd,
Törvényt, pört emleget, de hát utójára
Kegyesen a váltót, mégis prolongálja.

A kath. főpapok végrendekezési joga. Az 1715-ik évi 16. törvényczikk által meg erősített Kolonich-féle egyezmény értelmében a kath. főpapok végrendekezési joga korlátolva van, a mennyiben királyi engedély nélkül csak szerzeményeik egy harmadáról rendelkezhetnek. A bíróság eddig a Kolonich-féle egyezményt tartották irányadónak. Legújában azonban másképp döntött a királyi kuria Girk György 1869-ben elhalálozott pécsi püspök hagyatékai pörében, ki szintén királyi engedély nélkül készíté végrendeletét. E végrendelet értelmében százezer forintot örökölnék a rokonok, százezer forintot a pécsi székesegyház, százezer forint pedig szegény-alapul szolgál, melynek folyó kamatai, évenként tehát mintegy hat ezer forint, az időszerű pécsi püspök által belátása szerint szegények segélyezésére fordítandó. A királyi fiskus azonban e végrendelet megsemmisítésére indított keresetet. A pécsi királyi törvényszék (előadó Bogyai Pongrácz bíró) a pörös ügyben ítéletet hozott s csatlakozva alperes fél ügyvédje Hinka László ügyvéd jogtanácsos érveire, a királyi fiskust keresetével elutasította. A királyi tábla az ítéletet helyben hagyta. A múlt napokban a királyi kuria a két alsófokú bíróság ítéletét megerősítette. Első eset hazánkban, hogy a katolikus főpapok szabad végrendekezési joga bírói ítélettel elismertessék.

A zsidóság s az antiszemizmus.

Sok felől halljuk emlegetni, hogy az antiszemizmus túl van tetőpontján és lefelé halad a lépcsőn, minek folytán ez is maholnap azon kérdések közé soroztatik, melyek fölött is e közvélemény napirendre tért. A kik így okoskodnak, azon táborhoz tartoznak, kik csak a felületet nézik, s ha a tenger éppen csendes, szívesen elfelejtik, hogy az hajókat rombolt csak imént össze, s szeretik hinni, miként szélvész soha se lesz többé. De azok, kik mélyre néznek a dolgoknak, jól látják, hogy ha az antiszemita mozgalom az utóbbi időben hevességéből vesztett, annál többet nyert mélységében. Igaz, hogy naponta kevesedik azok száma, kik a zsidókérdést a zsidók agyonverésével vagy holmi ködös kikergetési ideákkal akarják megoldani, de annál számosabbak, annál inkább szaporodnak napról-napra azok, kik e kérdéssel komolyan foglalkoznak és annak elmaradhatatlan, mert szükséges megoldását egészen politikában s társadalmilag a zsidóságtól való különválásban keresik. Igaz, nem ömlik a káros zápor, de annál inkább permetez a jótékony eső.

S ám nézzenek körül a hitetlenek és meg fogják látni, csak szemeiket nem szabad készakarva behunyniok, mily haladást tett eddig is e kérdés megoldása felé. A politikában a zsidó liberalizmus nagyhangu jelszavai legfeljebb hahotára ingerlik azokat, kiket az auri sacra fames teljességgel fogva nem tart; társadalmilag már is látjuk, hogy a tisztességes emberek emelt fővel kezdenek járni, s hangok emelkednek a zsidó szellem egyik fő axiómája, az eredmény tulbecsülése ellen. Habár még csirában, de meg van a hajlam, hogy visszatérjünk az ősi erkölcsök, az ősi tüzhelyhez, s a mi fő, nyitlan be merjük vallani, sőt büszkék vagyunk reá, hogy keresztények vagyunk.

S beszélhetnek középkori obskurantizmusról, lármázhatnak fajgyűlölet szításáról, vallásfeleketeknek egymás elleni izgatásairól akármennyit, ma már minden gondolkodó ember tudja, hogy a zsidó és keresztény fölfogás kiegyenlíthetetlen ellentétet képeznek.

Es ezen áthidalhatatlan ellentét már magából a keresztények Istene és a zsidó Jehova lényének fölfogásából származik. A zsidó szerint Jehova korlátlan önkény-uralkodó, ki tetszése szerint szolgáltat igazságot, s ezt a tetszést, ezt az igazságot a zsidó embernek tartja, valamint saját tetteit, a «fogat fogért, szemet szemért» elv vezérli, ugyszintén célja: a haszon nagy Istenét is ezen méretekkel mérni.

Hozzá járul ehhez, hogy a zsidó kiválasztott népek tartja magát, a kit, ha Istene keményen büntet is, megboszulja azon népeken, kiket büntetésének eszközeiül felhasznál. A más népek tehát csak arra valók, hogy a zsidónak büntetésül vagy jutalmul szolgáljanak. Ha a nemzeti Isten az egész világ istenségévé vált is, az mégis a zsidók Jehovája maradt.

A zsidó magát tartja első s legjobb népnek, melyre Istene azon csapást mérte, hogy idegenek között kelljen vándorolnia. Azért a zsidó mindenben csak azt tartja jónak vagy rossznak, a mi hatásában reá nézve jó vagy rossz. Ezen évezredes fölfogás az oka, hogy ő más nemzet testébe soha be nem olvad, más nemzet kiegészítő részének magát soha nem tekinti. Miután pedig éppen az összetartozandóság érzésén nyugszik az állam eszméje, önként következik, hogy a zsidó az állam-eszmének dekompozíciója.

Nagyon jól tudják mindezt a hatalom azon emberei, kik koronként a zsidó dédelgetés által hírhedtekké lettek, azért ők voltak rendszeren az elsők, kik a mint a pillanatnyi ok, — közönségesen rossz gazdálkodás szülte pénzszükség, — mely őket vezérelte, megszünt, ép oly üldözői lettek a zsidóknak, mint látszólag előbb barátai voltak, ragadt rájuk a zsidó nézetből, a zsidó természetből mindenkor annyi, hogy szándékuk annak elérésére irányult, a mi hasznos.

Nálunk is valószínűleg ugy lesz, alakulhatnak még Tisza Kálmán és társai is oly szövetkezetté, hogy a zsidóknak elég okuk lesz a mai legalkezesedettebb antiszemitában barátjukat keresni.

De hát a mi lehet, a mi valószínű, az még nincs ugy; várakozni pedig időt nem engednek sem a zsidó hatalmaskodás, sem azon törekvések, melyek a kérdést ferde irányba, zsákutcába terelni szándékoznak; azért mindenkinek meg kell tenni a mit tehet, pedig sokat tehet. Legyen a szó teljes értelmében keresztény, cselekedjék a kereszténység magas eszméjének megfelelőleg. Vetközze le a mindennek átkát, az indifferentizmust. Emanecipálja magát a zsidó liberalizmus jelszavai alól, melyekkel mint értetlen gyermeket járszalagon vezetik önnön vesztére. Foglalja a tért mindenfelé mindenben, használja fel ez irányban azon hatalmát, melyet többsége elvitathatlanul megad. Szeresse a keresztény jobban a keresztényt, mint a zsidót, s bizony-bizony hamarabb meg lesz oldva a zsidókérdés, hamarabb meg lesz törve a zsidó hatalom, természetesenül erőszak és háborúság nélkül, mintsem az azon rövidlátók szeretnék, kik ujjongva hirdetik, hogy: hanyatlak az antiszemizmus.

M. P.

H Í R E K.

— **Lapunk t. barátait felkérjük, hogy a vidékükön történő eseményekről bennünket értesíteni sziveskedjenek. A figyelmet tehetségünk szerint viszonzni fogjuk.**

— **Kossuth nővére Dabason.** Ruttkay-Kossuth Lujza urhölgy, a kormányzó húga, a napokban ide bent járt a hazában, s meglátogatta édes atyja sírját is Dabason. Utjában mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták, jóllehet a tüntetést minden módon igyekezett kikerülni. Oly időben s úton haladt, hogy észre ne vegyék, de azért csaknem valamennyi község határában eléje gyűltek a lakosok. Különösen feltűnő volt az ócsai fogadtatás, itt a néppel jelen volt az előjáróság, a jegyző és bíró vezetése alatt; a reform. lelkész üdvözlő beszédet tartott, éltette Ruttkayné és Kossuth Lajost. E hó 14-én mint Kossuth László — Kossuth Lajos édes atyja — halálának 46 évfordulóján az alsó-dabasi temetőben a társadalom minden osztályából több ezerre menő nagy közönség jött össze. Dél előtt 11 órakor tartották meg a kegyeletos visszaemlékezési ünnepélyt. A síremléket már az előző napokon szebbnél szebb koszorúkkal halmozták el. Az nap korán reggel Ruttkayné is vitt atyja sírjára egy koszorút s reggel elvégezvén ájtatosságát, később nagy kimerültsége miatt az ünnepélyben részt nem vehetett. Az ünnepélyt a helybeli dalárda a „Szózat”-tal nyitotta meg. Ezután a több ezerre menő hallgatóság előtt Halász Olivér — Halász Géza fia — emelvényre lépve nagyhatású beszédet tartott; előadván Kossuth László halálának, síremlékének rövid történetét; a lelkesedéssel fogadott beszéd után Mádly Ferencz értesítette a közönséget, hogy bár Ruttkaynének lehetetlen volt ide jönni, de szállásán Halász Olivér házában szívesen fogadja azokat, kik őt meglátogatni akarják. Ruttkaynének megjelentek a községek küldöttségei, kiknek nevében Domján János gyóni jegyző tartott üdvözlő beszédet. Ezután következett Halász Olivér vendégszerető házában a banket, melyen a helybeliek s vidékiek nagy számmal, száznál többen vettek részt. Az első poharat a házigazda Kossuth Lajosra s az egész családjára, különösen két fiára s a jelenlevő Ruttkaynére emelte; a pohárköszöntést állva hallgatták meg s nagy lelkesedéssel fogadták. Több hazafias köszöntő után a helybeli dalárda nemzeti dalokat énekelt. Végül a társaság búcsút vett Ruttkaynéától, kérve őt, hogy testvéreinek, nagy hazánkfának vigye el a minden oldalról nyilvánított üdvözlő beszédet.

— **A trónörökös, mint mentő.** Egy bécsi lap érdekes epizódot beszél el a trónörökösről a nemrég Laxenburgban dult tüzvész idejéből. Schumann földbirtokos háza lángokban állt s a dühöngő elem már megkapta a szomszéd kis házikót, melyben egy öreg, beteg asszony fekszik. A trónörökös hadsegéde kíséretében gyorsan a háza sietett s ott találta az öreg anyókat, sirva egy széken ülve. A trónörökös az öreg asszonyt ki akarta vezetni a szabadba, mintán a szoba már megtelt füsttel. Az öreg azonban vonakodott elhagyni hajlékát, míg vagyonát, bútorait és ágait biztonságba nem helyezte. Miután semmiféle rábeszélés nem használt, a trónörökös gyors elhatározással neki állt a munkához s segéde

támogatásával kezdte az ágyakat és szekrényt kihordani az utcára. Nemsokára megjelent néhány udvari szolga, a kik azután a többi jószágot kihurcolták. A trónörökös csak ezután hagyta el a házat s folytatta más házakban a mentés munkáját.

— **Kossuth és Strossmayer püspök.** Laveleye Emil, a híres belga író, nemrég meglátogatta Strossmayer diakovári püspököt és egy erről szóló cikkében a püspöknek következő szavait idézi.

„Különös, hogy még azon magyaroknak is, a kiknek lelküismeretes óhajuk, hogy irántunk, horvátok iránt igazságosak legyenek, mily nehezükre esik igazságosaknak lenni. Ime egy példa. Az 1867-iki párisi nemzetközi kiállításon véletlenül találkoztam Kossuthal, ki ép akkor beszédekben és röpiratokban azt nyilatkoztatta, hogy Magyarország ildve azt igényli, hogy tiszteletben tartassanak minden nemzetiség autonómiaja és jogai, egyenjogúsága. Én is azon nézetem valék. El kell feledni az 1848-iki vizállyt és egymásnak testvérkezet nyu-

szolgáltattak az amerikai kivándorlók tömegéhez. Most azonban kezdnek visszaszállingózni s elmondják, hogy mennyire csalódtak reményeikben. Csaknem hetenként jő haza egy-egy csapat s beszámol keserű tapasztalatairól. Főleg vigasztalan azon külföldi munkások sorsa Amerikában, a kik nem értik az ország nyelvét. Nagy erőfeszítés mellett két dollár napszámot megkereshetnek ugyan, de az élet igen drága s alig lehetnek felre valamit.

— **Uj államtitkárok.** Egyszerre három is. A király ugyanis Lukács György min. tanácsost a belügyi, Köffinger Frigyes helyettes államtitkárt pedig a pénzügyi minisztériumhoz valósság államtitkárokká nevezte ki, míg Márfly Agost pénzügyminiszteri tanácsosnak a helyettes államtitkári címet és jellegű adományozta.

— **IV. Béla király leányainak hamvai,** melyek egyik spalatói templomban nyugszanak, rövid idő múlva a haza földjébe fognak elhelyez-

tetni. Simor János hercegprímás ugyanis már régebbi idő óta foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy miként lehetne legkönnyebben az Árpádivadékok drága hamvait Dalmáciából elhozatni. A hercegprímásnak megmásíthatlan szándéka az, hogy a királykisasszonyok hamvait minden körülmények között elhozzatja Spalatóból. E végből megkeresést intézett a spalatói püspökhöz, a melyben kifejtette, hogy a két magyar királykisasszony Margit és Katalin hamvaihoz a magyar nemzetnek kétségtelen joga lévén, azokat kiadatni kéri. A megkeresés sokáig felelet nélkül maradt. A várva-várt válasz végre megérkezett, hogy a kérdést tárgyalás alá veszik. Azóta a spalatói püspök hallgat. A hercegprímás kérése pedig egészen egyszerű és jogos; reklamálja mint magyar főpap, egy magyar király gyermekeinek földi maradványait, a melyeket ő, — ezt átiratában ki is jelentette — saját költségén akar a haza földjére hozatni és királyi pompával a bazilikában beszentelni és elhelyezni. A kérdés fölött tehát hosszasan tanácskozni nem szükséges, de nem is lehet, már csak azért sem, mert a hercegprímás a bazilikát most újra festeti, a mi közel 200,000 forintba fog kerülni és most lehetne legcélszerűbben a drága hamvak részére a helyet is elkészíttetni; a mire a primás szintén nagy összeget szánt.

— **Zsidó-kra-**

vall volt e hó 20-án este Budapesten a

Ferencvárosban. A dolgot zsidó lapok is a következőleg írják le:

Az esetet egy szatóc iránti ellenszenv idézte elő. Schwarz Mayernek a Tompa- és liliom-utca sarkán van boltja. Fel fogadott egy napszámot 60 kr-ért, hogy a ferencvárosi pályaudvartól hozzon el egy sulyos ládát, de csak 40 kr-t adott neki. Ez követelte a 20 kr-t akkor Schwarz Mayer megverte és kilökte a boltból. Alkonyat felé történt, és szombaton, midőn a dohánygyári és malom-munkások haza mentek, a bolt előtt nagy esődület támadt. A napszámos elmondta, mi történt vele, s ez fölingerelte a tömeget a szatóc ellen, kit különben sem szeretnek. Lárma és kiabálás keletkezett, szidalmazták, fenyegették a kereskedőt, ki igen rosszul kezdte magát érezni a zavargók között. A tömeg egyre nőtt, mind nagyobb lett a lárma és a forrongás. Schwartznak ezalatt sikerült kimenekülnie a házból és a soroksári utcába futott rendőrré. Ekkor már a Tompa- és liliom-utcaiban és az egész környéken feketélt a tömeg. A rendőr megtudván a történeteket, figyelmeztette a kereskedőt, hogy a kialakított

Az úri park zsidó kézen.

tani. De szerencsétlenségre kiejtettem a Fiume szót. Fiume voltaképp szláv város. Riekának hívják, mely horvát szó annyit jelent, hogy folyó, a mit olaszul Fiuménak neveznek. Ez Horvátország egyetlen kikötője; különben a földrajz is ellene szól, hogy Fiume odacsatoltassék Magyarországhoz, melytől egész Horvátország választja el. Kossuth szeme villogott a felháborodástól. „Fiume magyar város.” — kiáltott fel. — „sohasem fogjuk átengedni a szlávoknak.” — „Megvallom” — mondá erre Laveleye a püspöknek. — „hogy a horvátok és magyarok heves versengését Fiume fölött nem igen értem. Adjanak a városnak teljes autonómiát és a kikötőt, ha nyitva lesz mindenkinek, valamennyiüké lesz.” — „Teljes autonómia.” — felelé a püspök. — „ez a megoldás. Mi többet nem kívánunk a mi országunk számára sem.”

Idáig tartott a párbeszéd Fiumét illetőleg, melynek különben megvan a maga teljes önkormányzata, de a püspök azt nem árulta el.

— **Visszatért kivándorlók.** A dunagőzhajózási társaság baranyamegyei bányászai eddig igen nagy kontingenst

összeget köteles megfizetni, egyuttal utasította a napszámot hogy bántalmazásért pedig tegyen panaszt. Az egy szál rendőr megjelenése nem hatott a tömegre, mely minden áron kézre akarta keríteni a kereskedőt, hogy rajta bosszuját kiölthesse. Nemsokára még négy rendőr érkezett, de ezek sem végezhetek semmit. A közönség ostromolni kezdte a boltot, köveket hajított a boltajtókra, az ablakokat bezúgta, a künn függő újságokat letépte, egy csomó ostort a boltajtóból elvitt és egyre ordított: „Megöljük, lámpára kötjük.” Urs kerületi kapitány is a helyszínére ment, igyekezett megnyugtatón a zavargókat, ezek azonban nem tágtottak. Ekkor újabb ostromot idéztek a bolt ellen, annak ajtaját benyomták. A kapitány rendelkezése a kereskedő segédje az ajtókat belülről bezárta; a tömeg még akkor sem tágtott, mikor körülbelül már 20 gyalog rendőr és egy szakasz lovasrendőr igyekezett a rendet helyreállítani. Már katonaságot akartak hívni, mikor végre esti 9 óra körül a tömeg oszladozott. A bolt előtt egész éjjel rendőrök vigyáztak.

— **Óriási földrengés.** Megrendítő hírt hoz a táviró messze keletről. A zsiának egyik legszebb, legvirágzóbb országából, az iparilag előhaladott és gazdaságilag jó módú Kasmirból érkezik az a szomorú hír, hogy földrengés folytán hetven-ezer ház dőlt romba és három-ezer nyolcvanegy ember vesztette életét. A földrengések már régebben kísértének ezen a vidéken; mintegy hat hét előtt érkezett Simlából az első hír, hogy a város körül kisebb mérvű lökéseket észleltek. A lakosság mintegy ösztönszerűleg a mult tapasztalatai okulva, nyomban elhagyta a várost és azóta kiűnt a szabadban tanyázott. A lökések néhány napi időközökben ismétlődtek és mind nagyobb mérvűket öltöttek; mintegy három hét előtt érkezett Simlából, a sirászi rózsamész termelés központjából, az a hír, hogy a földrengés néhány száz házat döntött romba s ez alkalommal körülbelül ötven ember vesztette életét. E kisebb mérvű katasztrófa után a lakosok visszatértek házaikba és azt hitték, hogy a föld gyomrában már most nyugalom állott be. Csalódtak reményükben; a katasztrófa még egyszer ismétlődött, még pedig oly mérvben, mely minden képzeltet túlhalad. 70,000 ház dőlt romba és ezzel az óriási anyagi pusztítással szemben attól tartunk, hogy a táviró az áldozatul esett emberek számát meg sem közelíti. Kasmir lakossága között leírhatatlan a nyomor, sok ezer ember maradt hajlék és kenyér nélkül, a legszükségesebb élelmi szerekben hiány van; ehhez járul még a megrémült lakosság rettegése és félelme. Első sorban Angliának a dolga, mely Kasmir fölött védnökséget gyakorol, hogy a nyomort enyhíteni igyekezzék.

— **A zsebmetszők főnöke.** Egész zsebmetsző banda került a napokban a budapesti rendőrség kezére. A banda feje Grosz Anna, különben budapesti zsidó neje, a kinek „alattvalói” rendszeresen üzték a zsebmetszés mesterségét. Öten voltak a bandában s működési körük nemcsak Magyarországra, hanem Német- és Franciaországra is kiterjedt. A kiállítás alkalmából a banda három működő tagja állandóan itt tartózkodott s ezeket sikerült is a rendőrségnek kézrekeríteni. Vallomásaik nyomán Grosz Anna is a többi mellé került a börtönbe. Az asszony lakásán eszközölt házkutatás érdekes leleteket hozott napvilágra. Kiterjedt levelezést folytatott üzletársáival, ha azok távol működtek a székvárostól; pártfogolta őket, ajánlatokkal látta el őket különböző helyekre, sőt a napi kenyerüket megkeresni sem tudó gazembereknek 30, 160, 200, 1000 forintnyi összegeket kölcsönzött váltókra. Rendőri üzleti könyveket vezetett a bevételről és kiadásokról stb. Kitént, hogy Grosz Anna a lengyelországi zsebtolvajokkal is élénk levelezést folytatott s a nyomozást ez irányban is megindították. A banda ötödik tagját f. évi márczius hónapban Berlinben rájtakapták s most 2 évi fogházbüntetését üli le. A másik 4 jó madár a budai Fortunában várja büntetését.

— **A lécei nagy tűzvészről** a következő részleteket írják: A tűz e hó 14-én délután 1/5 órakor támadt Böhm kovácsmester házában, két gyermek vigyázatlansága következtében. A hosszú időn át tartó szárazság és a heves szél következtében csakhamar egész utcasorok borultak lángba. Egy óra múlva már 129 lakóház, 17 major és csűr égett a hozzájuk tartozó melléképületekkel együtt. Midőn a lángok átharapóztak a Tyrnauer-féle szeszfőzőbe, ott két szeszszel telt hordó felrobbant s a következő pillanatban óriási lángoszlop emelkedett az ég felé, meggyújtva a közelben álló kaszárnyát, mely zsindelelyel volt fedve. A tetőzet alatt töltenyek voltak elhelyezve s a mint a lángok ide értek, a tetőzet röppentyűként szállt fel a levegőbe. A rendkívül erős szél lehetetlenné tette az oltást. A tüzoltók alig verték le a nevedik vagy ötödik ház fedelzetét, már is életveszélyt közt kellett menekülniök, mert a tűz sarkukban volt. Még a város elé magas kőfala sem szolgált gátul a lángtengernek; a tüznyelvek átnyultak és lángba borították a kert házakat, majd a majorokat, kocsmaépületeket és csűröket, melyek mind porrá égték. Némelyeknek még a nyoma sem maradt meg. A hőség oly rendkívüli volt, hogy nem lehetett megközelíteni azokat az utcákat, melyeknek mindkét házsora égett. Négy ember megégett, nyolczan pedig kisebb nagyobb sérülést szenvedtek.

— **A kholera** Spanyolországban nem eszökkenő mérvben dühöng, úgy, hogy e hó 18-án hivatalosan is kijelentették, hogy a pusztító járvány csakugyan nem más, mint az ázsiai kholera. Ez a madridi lakosságot roppant riadalomba hozta s az utcákon zavargások fordultak elő, melyeket csak katonai erővel lehetett megfékezni. Madridban egyébként a járvány nem öltött nagyobb mérvet. Naponként 6—10 betegedés fordul elő s ezek közül 3—4 végződik halállal. Sokkal nagyobb pusztítást visz véghez a kholera a vidéken Murcia tartományban (9 helység) 300 betegedés s 110—120 haláleset, Murcia városban 250 betegedés és 90—100 haláleset, Castellon tartományban (7 helység) 130 betegedés, 50 halál-

eset, Valencia tartományban (30 helység) 200 betegedés és 80 haláleset a naponkénti átlagszámok. Az általános rémületre, a mit a pusztítás ily mérve okoz, némileg csillapítólag hat Ferran orvos találmánya, ki a kholera ellen magával a kholera mérgevel tesz beoltásokat. A „Temps” című francia lap levelezője, ki saját magát is beoltatta, az eljárást következőleg írja le: „A művelet meglehetősen fájdalmas. Az oltó anyagból mintegy egy grammot befecskendeznek mindkét karnak hátulso részébe. Nyomban erős fájdalmat érezünk, mely lassankint annyira fokozódik, hogy képtelenek vagyunk a karunkat fölemelni. Láz csak oltás után 6—7 óra múlva áll be, miközben percenkint 120 ériütést észleltem. Az első láz után tíz perczel a hő fokozódásával a test hőmérséke is emelkedik. A láz lassankint enged és a beoltott erősen izzad. Az oltás után 12 óra múlva émelygés áll be hányás nélkül, de könnyű hasmenéssel.” A beoltásokat Valenciában s különösen Aleira városban sikeresen próbálták meg s a nép nagy bizalommal viseltetik Ferran orvos találmánya iránt.

— **Robbanás a cliftonhali szénbányában.** Londonból távirják, hogy a cliftonhali köszénbányában bányalég folytán bekövetkezett robbanás irtózatosszerűen szerencsétlenséget okozott. A bányamunkások névjegyzékének megvizsgálása után kiderült, hogy a katasztrófa beálltakor 350 ember volt a bányában elfoglalva. Ezek közül eddig csak 180 embert mentettek meg, a többi minden valószínűség szerint el van veszve. A mentési munka csak nagyon lassan halad előre, mert egész tárnák összeomlottak és először utat kell törni a szerencsétlenség színhelyéhez. A romhalmaz egészen elborította a munkásokat és már felhagytak azzal a reményvel, hogy megmenthetik őket. Már eddig sok holttestet szállítottak fel. Az elhaltak jobbára családapák és az eddigi becslés szerint 213 árva és 80 nő maradt fentartó nélkül.

Országos kiállítás.

(Tenyészjuhok kiállítása.)

A május 20-tól 30-ig tartott tenyészjuh kiállítás nagyszerűségében bátran versenyezhet bármely e nembeli kiállításokkal. Számra, népre meghaladta az 1883. évi hamburgit 92 darabbal, s majdnem elérte az 1878-ki párisit, melyen egyébként minőség tekintetében jóval túltett.

Ha e kiállításban 160 kiállító között csak 28 külföldi fordult is elő, az mégis nemzetközi jelleggel bírt. A kiállított 2084 állat közül 1405 a merinos; 294 az angol husos birka; 34 a belföldi juhok fajtát képviselte; a többi, különböző fajok közötti keresztezésből származott. A gyapjú kedvéért tenyésztett s husos birkák közötti arány úgy állott, mint 3—1-hez. A mi az előbbieket illeti, kitűnt hogy a fésűs gyapjú termelés van országunkban ez idő szerint növekedőben, tehát a posztó gyapjúé hanyatlóban.

Az electoral negretti fajt a külföldiek között Gadegart Róbert régi s méltán híres Thali nyájából kiállított állatok képviselték; a honiak közül első helyen említendők Gr. Hunyady Imrének úrményi, közvetlenül utána Gr. Festetich Taszilónak csurgói juhászatából került állatok. Az előbbi állománya 17,800 darab, a megnőtt állatokról 1.20 k. gyapjút nyírnak, mely gyaju az utolsó években 165—175 frton árusítottat el 56 kilogramm vagy is bécsi mázsánként.

A Festetich-féle csurgói birkák gyapja valamivel még finomabb az úrményiekénél, a termelt gyapjumenyiség darabonként körülbelül ugyanannyi, az ár azonban 170—190 frt között változott szinte bécsi mázsánként.

Az egykor oly méltán híres Czilhert-féle gutori nyáj, ha előbbi finomságát megtartotta is, ma már nem felel meg teljesen az igényeknek.

Az úrményi nyájtól nem messze áll az azzal rokon iharos-berényi juhászat — tulajdonosa Inkey József — Somogy megyében. E nyáj gyapja nemes finom, az állatok növeése kifogástalan. Szintén Somogy megyéből a rádi pusztáról mutatott be Honig Izidor juhokat, az azonban, a mit e juhok érnek, nem a kiállító érdeme, mert bérbe vevén id. Gr. Festetich Páltól e birtokot, a régi híres Festetich nyáj ott volt részét is átvette.

Méltó elismerésben részesült Gr. Brunzswik Géza martonvásári, valamint San-Martinó Valpurga grófnő kis-szállási — bács-bodrog megyei juhászata. Voltak elegendő, kik ezen juhászatnak ítéltek oda — a közep-finom gyapjusok között az elsőseget.

Kiváló helyet foglalnak el gr. Károlyi Alajos tótmegyeri nyitravármegyei birkái is; e juhászat 1866-ban tehát az úrményi és csurgóival egy időben s ugyanazon anyagból keletkezett, a nyáj 19,200 darabból áll, a gyapju 160—170 frt között kelt el bécsi m. az utóbbi években.

Az említett nyájak voltak kétségkívül az egész kiállítás matadorjai, s voltak elegendő kik az úrményi birkákat még a Gadegast-féléknél is többre becsülték.

Hogy ezekkel azonban a megemlítettök sora távolról sincs kimerítve az természetes, hisz mind-egyikről hasábot lehetne s kellene írni, hogy az olvasó teljes ismeretet szerzhessen. A „Népjog” teréhez mérten elég azonban megemlékezni még Erdődy István gr. pusztagyömrői — Borsod-megye — Metternich Sándor herezegnő bajnabiai — Esztergomgye — Br. Miske Imre bodajki — Fehérmegye — juhairól, melyek ha nem is érik el a fent említett nyájak kitűnőségét, Magyarország juhászatában kétségkívül nagy számot tesznek.

A külföldiek közül Planitz Naundorból; Br. Gersdorff Barskóból; Steiger Otto Leutewitzből, Richter Baselitből és gr. Thun Hohenstein Peruc csehországi juhászata küldtek állatokat; ezek között az elsőseget kétségkívül a gr. Thun Hohenstein-féle juhokat illeti meg, legközebb áll ehhez a Rahter-féle baselitzi juhászat, azonban kitűnő a többi is.

A tanulság pedig az, hogy honi juhaink a legkitűnőbb külföldiekkel is megállják a versenyt.
V. Z.

VIDÉK.

Dunamellék, 1885 június végén.

Minap olvastam egy német keresztény néplapban a következőket:

«A pálinkakérdés égető kérdéssé vált; mert a pálinkapestis, különösen a szegényebb vidékeken és a munkásosztálynál, mindinkább nagyobb pusztításokat visz véghez. Ugyanis a csehországban lakó napszámos családoknál szokássá vált, hogy reggelint egy tálba kenyeret aprítanak és erre pálinkát öntenek, a mely keveréket azután a nagy és apró házi népség szépen kikanalaz. Ezen pálinka-kalamitás miatt elhatározta magát a hlinskoji járási képviselő, hogy a csehországi tartományi gyűlést felkéri, miként a legújabb pálinkamérési adó mellett még az összes pótdónemek is kivetessenek pálinkamérési jogra, továbbá a pálinkamérési boltok száma a községbeli lakosság lélekszáma után korlátoztassék, a mint ez Német-Alföldön is szokásban van; végre azt is kérelmezi ezen járás, hogy Lengyelországban az iszákosság ellen hozott törvény Csehországban is elfogadtassék. Ezen böles határozatot az összes provinciális sajtó üdvözölte és már is 50 járási és községi képviselő-testület járult szintén ezen határozathoz.»

Mily üdvös volna ily mozgalom nálunk Magyarországon is; hisz vannak vidékek, a hol már az iskolás gyermekeket maguk a szülők vezetik az Iczig zsidó pálinka-boltjába, vagy másféle csapásokba. A mozgalomnak a községekből kellene kiindulni, mert a kormánytól itt sem várhatunk semmit. A pénzügyminiszter úrnak az hasznos, ha a pálinka minél inkább fogy, mit törődik mással? mit azzal, hogy a pálinkás zsidó piszkos kotyvaléka testét-lelkét megöli a népnek, hogy végkép elszegényedünk, elsatnyul a magyar nemzet; a mint ezt az évenként előforduló katonaiállításonknál tapasztalunk kell; így például bizonyos városokban és megyékben 100 katonaköteles fiatal emberből alig bírnak már egy pár ép, egészséges és katonai szolgálatra alkalmas egyént kihalászni. Szomorú tapasztalatok ezek; de még az anyakönyvekből merített statisztikai adatok is vajmi nagy számmal bizonyítják azt, hogy mindenféle és minden tekintetben pusztulunk.

A miniszter urakat nem igen nyugtalanítja az, hogy a zsidó pálinkás nemcsak a testet, de a lelket is megöli, hogy a pálinkás butikok tivornyái szülők a hitetlenséget, a bűnök ezerféle nemeit, nyugodtan alusznak a hatalmasok, csak a fogyasztási adó kevesbitse az állampénztár ürességét. Pedig jó volna gondot fordítanunk az ilyen jelenségekre, mert agyonhallgatással nem lehet a társadalom rákfenéjét meggyógyítani; most kell hozzá látni, még tán van rá idő; mert ha egyszer a hullámok összeesapnak fejünk felett, akkor késő lesz minden. Igaz, hogy akkor majd elpusztul a zsidó, csak hogy mi mutatjuk meg neki ennek útját.

Egy plébános.

A törvényházból.

Sajtópört tárgyaltak e hó 22-én a Fortunában. A vádlott egy Nanciescs nevű szerb fiatal ember volt, ki az újvidéki „Zasztava”-ba lázító cikket írt a magyarok ellen. Az esküdtek egyhangúlag vétkesnek mondták ki s a törvényszék egy évi államfogház büntetéssel sújtotta.

A beregszászi bérnyilkosság ügyében e hónap 14-én hirdették ki a mármárosszigeti delegált törvényszék vádhatározatát a vádlottnak előtt. Finta Emma, ki még nemrégiben is oly kiváló állást foglalt el a beregszászi társaságban, súlyos betegen fekszik börtönében. A törvényszéki tanács tagjai is ott keresték föl, s a bűnös asszony ágyából hallgatta a vádhatározatot. Csak akkor emelkedett föl fekvőhelyéről, midőn azt kérdezték tőle, hogy megnyugszik-e a vádhatározatban, vagy pedig fölebezní kíván ellene. „Fölebbezek — mondá — mert teljesen ártatlannak érzem magamat. Papházi a beregszászi törvényszék volt elnöke) és oka mindennek.” Egyuttal kijelenté, hogy Papházi bujtatta fel őt tulajdon nevének megöletésére. A vádlottnak föllebbezését jegyzőkönyvbe foglalták, de — Gulyási védőügyvéd azon van, hogy Finta Emma nyugodjék meg a vádhatározatban. A törvényszék azt fogja indítványozni, hogy a delegált bíróság Beregszászon tartsa meg a végtárgyalást, mert a vádlottnak súlyos betegsége miatt, csak élete kockázatásával szállíthatnák Mármaros-Szigetre.

Felelős szerkesztő: SZALAY KÁROLY.

KÖZGAZDASÁG.

A gazda-kongresszus érdekében gróf Károlyi Sándor elnök buzdító fölhívást adott ki. Hangsúlyozva s fejtegetve a tartandó tanácskozássok nagy horderejét, kéri a gazdákat, hogy minél többen vegyenek benne részt. A kongresszus a kiállítási zencsarnokban, október 3-án nyílik meg s három napig fog tartani. Résztételre az országos gazdasági egyesület irodájában («Köztelek») lehet jelentkezni, hol mindennemű felvilágosítással szívesen szolgálnak. Két kérdés: gazdasági és hitelügyi kerül beható megbeszélés alá. Mint előadók dr. Gaál Jenő és György Endre országgyűlési képviselők fognak szerepelni. A tárgyhöz magyar, német és francia nyelven lehet hozzá szólni s mindenkinek félóra beszédhez van joga. A tárgyalások jegyzőkönyvét gyorsírói följegyzés alapján, magyarul vezetik, de német és francia kivonatot is készítenek róla. A határozatokat az elnök három nyelven hirdeti ki. Az előadók dolgozatát könyomatják s minden tagnak előre beküldik. A részvételi díj belföldiek számára hat forintban van megállapítva. A tagok azért megkapják a kongresszus összes kiadványait, tetemes kedvezményre utazhatnak az osztrák és magyar vasutakon, három napon át ingyen lépnek a kiállítás területére s megtekinthetnek egy nagyobb hazai gazdaságot. A kongresszus alatt nyílik meg továbbá a lókiállítás, mely a gazdákat szintén érdekelteti.

Az Egyesült-Államok buza és komló-termése. Az eddigi tudósítások közegészítésével jelentik New-Yorkból: Az idén Amerikában az eddigi megbízható megközelítő becslések szerint 139 millió bushellel kevesebb őszi, és 13 millió bushellel kevesebb tavaszi buza terem mint tavaly; őszi buzára összesen mintegy 231 millió, tavaszira mintegy 130 millió, összesen tehát 361 millió bushellel lehet számítani. 1884-ben termelt: őszi buza 370 millió, összesen 513 millió bushel. Az Egyesült-Államok utolsó öt évi átlagos buzatermése 461 millió bushel volt, s így az idei termés mintegy 100 millió bushellel volna kisebb az öt évi átlagnál. Oregon és Washington 12¹/₂ millió bushel búzát exportálhat, vagyis 39 százalékkal többet, mint tavaly. Kansas, Gypsum, Saline, Comly és Marylandban a hesseni légy oly pusztításokat visz véghez a buzában, hogy óriási területeket kell felszántani, és füvel bevetni. A mi a komló illeti, New-York államban jó termés volt, de a minőség nem kifogástalan. A Pacífico-államokban mintegy 72,000 bál komló termelt.

A szőlőtők ritkítása.

A ritkítás az első munka, melylyel a jövő évi metszést előkészítjük, miért is annál figyelmesebben végeznünk, ha szőlőnkben mindig rendes metszést akarunk végezni. E célból mindenekelőtt helyes tökékpépzésről és különösen arról kell gondoskodnunk, hogy azt az egy éves vesszőt, melyet jövő évi termővesszőnek kiválasztunk, elválasszuk attól a vesszőtől, mely még ebben az évben hoz gyümölcsöt.

A ritkításnak tulajdonképen az a célja, hogy eltávolítsanak mind ama hajtások, a melyek az illető, valamint a jövő évi metszésre nem szükségesek, mert ha ilyen fölösleges hajtásokat fejlődni engedünk, ezek a szükséges vesszők nedvének egy részét felbasználva, ezeket sikeres fejlődésükben akadályozzák. A szőlőgazdának igen fontos feladata az, hogy a nedvvel, melyet a szőlőtő a gyökerek által kap, takarékosan gazdálkodjék, s általa felesleges fát ne neveljen. Épen abban különbözik a szőlőtők rendszeres nevelése a többitől, hogy csak a legszükségesebb fát engedik fejlődni; sajnos azonban, hogy sokan kétszer annyi fát is növesztenek a szőlőtőn, mint a mennyi bizonyos mennyiségű szőlő képzésére szükséges.

A ritkítást természetesen mindig az arra legalkalmasabb időben kezdjük meg; mert ettől az időtől függ, sokba kerül-e a munka vagy kevésbe, sokáig tart vagy rövid ideig. Általános szabályul vehetjük, hogy minél korábban kezdjük a ritkítást, annál kevesebb munkát ad, minél később, annál fáradságosabb. Az első eset akkor áll fenn, mikor az öreg tőke hajtásaival könnyen áttekinthető; de midőn az egész tőke vesszőkkel, és levelekkel sűrűn be van róve, úgy hogy csak az egész szétválasztásával láthatjuk a kitérendő hajtásokat, az az munka aránytalanul több időt fog igénybe venni. Vanak szőlőgazdák, kik a ritkítással az elvirágzás utánig várnak, s azok munkája többé kerül, mint maga a kapálás.

Ellenben vannak vidékek a hol a ritkítást megkezdik mielőtt a bimbók kissé meghosszabbodtak, ekkor leggyorsabban lehet a munkát végezni, s a szőlőtő minden nedve a hasznos hajtások számára biztosított. Ezt a munkát csak akkor szabad végezni, ha bizonyosan előre tudjuk, hogy mely bimbók termékenyek, a miről csak megfelelő metszés által győződhetünk meg.

Az a körülmény, hogy megfelelő nevelés mellett már a bimbókat ritkíthatjuk, a csekély költség miatt, melyet okoz, igen fontos, mert sokan a ritkítást épen azért mellőzik, mert vagy sokalják a költséget, vagy munkást nem kapnak hozzá, minek következménye mindig részint nedvpazarlás, részint, hogy a szőlőfűrtök annyira beárnyékoltnak, hogy a bor feltétel nélkül silányabb minőségű lesz.

Néha azért késnek a ritkítással, mert be akarják várni, hogy nem áll-e be fagy, mely úgy is minden hajtást elpusztít, mely esetben a munka haszontalan lett volna; az is lehetséges, hogy sűrű bokrosodás mellett a fagy egy két hajtást megkímél, a mire ritka hajtásoknál nem számíthatni. Ezt azonban nem kellene irányadóul venni, hanem minden munka úgy végezzék, a mint legzelesterűbbnek látszik, mert az az egy-két hajtás, melyet a fagy esetleg megkímél, úgy sem jöhet számba.

Ha a ritkítást a teljesen megnyesett tőkén akarjuk végezni, kiválasztunk 5—6 lehetőleg termőképes vesszőt, melyet meghagyunk, a többi mind kitérjük onnan. Egyesek állására nem figyelünk. Ezt a munkát kevésbé gyakoroltak is végezhetik.

A rendszeresen nevelt szőlőtőkék ritkításánál, melyeken egy rövidebb vagy hosszabb termővessző metszettel meg, mely két éves fán áll, előbb az öreg fát nézzük meg, nem képződött-e rajta fattyuhajtás, melyet kitérünk, kivévén, ha valamely nagyon hosszúra nőtt ágat két év múlva megifjítani akarjuk. Ha ezt szükségesnek tartjuk, s ha a fattyuhajtásnak megfelelő állása van, meghagyjuk ezt, ha gyümölcs nem is terem rajta.

Egy év múlva egy csontokát vágunk, mely ismét semmit sem terem, hajtását a legközelebbi évben a kérdéses ág ifjítására használják föl, mely vessző már termékeny is lesz.

Miután a fattyuhajtásokat az öreg fán így elrendeztük s a fölösleges fát eltávolítottuk, megnézzük a termővesszőt; ha egy csomóból két szem fejlődött ki, a gyengébb hajtást, habár gyümölcsöt igérne is, kitérjük, mert ha meghagyjuk, csak a másik erősebbnek rovására fog fejlődni. Mivel pedig a szőlőtőkén ilyen rendes metszése mellett pontosan előre tudhatjuk, mely hajtásokat kell kitérni, lehetséges, hogy a ritkítást a már nagyobbodó bimbókkal végezzük.

Budapesti tőzsde.

Érték-tőzsde.

A mint Gladstone bukása nem okozott a tőzsdén semmi jelentősebb változást, úgy a kormányválság egész lefolyása s Salisbury kabinet-alakítása is meglehetősen hatástalanok maradtak. A spanyolországi cholera sem bizonyított oly tényezőnek, mely ez ideig a tőzsde hangulatát befolyásolta volna.

Az értékpiacon általában szilárd irányzat uralkodott, a forgalom azonban nem terjedt nagy körre. A nevezetesebb értékek ármozgalmát a következő táblázat tünteti föl:

	június 18.	jun. 25.
Magyar aranyjár. 4 ¹ / ₂ -os	99,05	99,45
„ papíráradék	93.—	93,25
„ díjsorsjegyek	116,75	117,50
Tiszai sorsjegyek	119,50	120.—
Magyar hitelbank	288,50	287,50
Első magy. ált. biztosító társaság	3100.—	3135.—
Magy. földh. int. zál. lev. 4 ¹ / ₂ %	95,25	95,25
Osztrák-magyar bank zál. lev. 4 ¹ / ₂ %	98,90	101,00
Cs. kir. kör. arany	5,85	5,85
20 frankos arany	9,85	9,84
Német marka	60,90	60,95

Gabona-tőzsde.

Az aratás majd mindenütt megkezdődött, s most már bizonyos, hogy átlag jó középtermésre számolhatunk. A beállott hásebb időjárás eloszlatta ezt az aggodalmat, melyet a minapi óriás hőség okozott, hogy t. i. a mag hirtelen érve meg fog szorulni, s az eső a kapás növényeken is segített, úgy hogy még kiheverhetik a hőség és szárazság okozta bajokat.

Az üzlet élénkülni kezd. A budapesti piacon naponként átlag 12—18.000 mm. iránt történnek kötések. Az irányzat elég szilárd s az árak meglehetősen állandóak. Az utolsó árfolyamokat a következő táblázat tünteti föl:

Buza bőségi	74—79 kg.	—
„ tiszavidéki	74—79	8,70—9,45
„ pestvidéki	74—79	8,60—9,35
„ fejmérgei	74—79	8,60—9,35
„ bácskai	74—79	—
„ m. északk.	74—79	8,45—9,05
rozsa	70—72	6,90—7,10
árpa	60—62	6,30—6,50
„	62—64	—
„	64—66	—
zab	39—41	6,40—6,80
tengeri	75	6,25—6,30
„	73	6,20—6,25
köles	—	—
képeszta-repcze	—	—

Marhavásár.

Pozsony, június 22. A mai szarvasmarhavásárra összesen 1625 drb hizott marhat hajtottak föl és pedig 1108 drb magyar ökröt, 2 drb bikát, 4 drb bivalyt, 212 drb német ökröt, 4 drb tehenet, 18 drb bikát és 271 drb gácsországi ökröt, és 5 drb bikát. Az üzlet nagyon vonatot volt. Jegyeztettek a következő árak: magyar áru 53—61,50 frt, gácsországi 53—58 frt, német áru 54—62 frton, mind méterár-szánkint.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, jun. 23. Az üzlet változatlan Magyar urasági, öreg, nehéz 35—36 forint, fiatal nehéz 37—38¹/₂ forint, fiatal, közép 38—39 forint, könnyű 40—41 forint. — Szedés nehéz 35¹/₂—36 forint, közép 38—39 forint, könnyű 39—40 forint. — Romániai átmeneti, bakonyi nehéz — forint, átmeneti közép — forint, átmeneti könnyű — forint, eredeti nehéz — forint, átmeneti közép — forint. — Szerbiai nehéz 37—38 forint, közép 37—38 forint, könnyű 37—38 forint. — Hízó 1 éves élőszuliban 25—30 forint, hízó két éves élőszuliban 4¹/₂ — forint, 1 éves hízó a vasutól mázsálva —. Az árak hízalt sertéseknek páronként 45 kilós és 4¹/₂ levonással kilogrammonként értendők. Makkos sertés, élőszuliban 4¹/₂-os levonással —. — forint.

A sertések szeptember 1-től fogva a kereskedelmi miniszter egy rendelete értelmében csak marhalevével eresztettek be a sertészállásokba Kőbányára. E marhalevek kiállítás díja 5, hátiratolása pedig 3 krajczár. A tanács a rendelet foganatosítása iránt az intézkedéseket megtette.

Vasut Balaton-Füredre. Pázmándy Dénes és Lindheim loagnak sikerült Bécsben egy tekintélyes pénzemberekből álló konzorciumot összehozni oly célból, hogy a veszprém-balatonfüredi vasut vonala kiépíthetessék. A vonal terve ez: Kiindulás a magyar nyugati vasut jutasmajori állomásáról Veszprém város központba. Innen indul Sz.-K.-Szabadjára, Vörösbénybe, Almádba, s innen folyton a Balatonpart mellett Felső-Alsó-Eörs, Lovas Palaznak, Csopek, Arácon át Balaton-Füredre. Az egész ut hossza 30 kilométer s az előzetes költségvetés szerint a vonal mintegy 600.000 frtba kerül. Az említett pénz-konzorcium jegyzést nyit a vállalatra s eddig 360.000 frt iratot alá; a jegyzés többi részét törzsrésztvények partcipálására engedik át s így a Balatonvidék érdekelt birtokosai összesen 240.000 frttal vehetnek részt a vállalatban.

KÜLÖNFÉLÉK.

Jussa volt hozzá, mert adófizető.

Bécsben történt, hogy H. mézárós keze oly közeli érintkezésbe jutott K. napszámos fülével, miként ez jónak látta panaszt emelni halló organumának megráogatása és arczára alkalmazott ütések miatt. A tárgyalásnál vádlott nemcsak beismerte, hogy K.-t megpofozta, a miért azt hirsztelte, hogy rossz marhákat szokott levágni, pedig hát ő másra, mint ökörré reá se néz, — hanem ki is jelentette, miként azt hiszi, hogy mint adófizetőnek joga volt K.-t, ki csak egy haszontalan krobot, felpofozni. A bíró H.-t 10 forint bírság fizetésére ítélte, mire az rögtön kijelentette, hogy: Ezen ítéletnek ellentmond, mert mint adófizető ilyen ítéletet nem tartozik elfogadni, mikor a felpofozott adóhivatalt életében még nem is látott.

Megismerni idején. A kis Jankef nemcsak jól vizsgázott de a Tate Jankefnek azt is megsugta, mint szedte reá a gojím tanárt, a tate efeletti örömében kérdi magzatját: „Válassz, kedves fiám, akharolsz the egy számár, vagy akharolsz ma megbűzni az ördhög phírulát a Volkstheaterben?“ „A számáron el akharok lovagolni a Volkstheaterbe.“ volt a kis Jankef élelmes válasza.

Valami a statisztikából. A házas élet és a halál között — bármily különösnek látszik is ez állítás — bizonyos összefüggés létezik. A házasság a korai halál ellen védbástyanak tekintethető. A házas férfiaknál sokkal kedvezőbb a halálzás aránya, mint a nőtleneknél. Huszonöt éves nőtlen és ötven éves házas embernek egyforma esélyei vannak a halálzásra. De nemcsak a halál, hanem az öngyilkosság, megőrülés, gyilkosság és tolvajság ellen is véd a házasság, s itt még az özvegyek is előnyben vannak a nőtlenek felett. Gyermekes léte, úgy látszik, még erősebb hatású ez irányban, mint a feleség. Egy millió gyermektelen házas ember közül 287 esik bűnbe, míg ugyanannyi közül, kinek gyermeke van, csak 237. Legkedvezőbb az arány azon házas férfiaknál, kiknek nejük is él, gyermekük is van. Ezek közül egy millióra csak 186 bűnös esik, míg a nőtlenek aránya egy millió közül 403. A nők általában sokkal kevesebb bünt követnek el, hajadonok közül 89, férjes nők közül pedig éppen csak 32 követ el bünt egy millió között. Öngyilkossággal többször vetnek véget életüknek az aggok, mint a fiatalok; férfiak gyakrabban, mint nők. Az öngyilkossági hajlam házasoknál növekedik idővel, s ötvenöt éves kor körül éri el tetőpontját; ekkor harmadfélszer akkora, mint fiatal korban. Nőtleneknél e hajlam késő öregségig növekedik, huszonöt éveseknél még egyszer akkora, mint hason idejű házasoknál; hetven éveseknél tizenegyszer nagyobb, s még ez időben sem szűnik meg. Nőknél, akár hajadonok, akár férjezetek, egyformák a tünetek. Ezek szerint a statisztika következő törvényt állít fel az öngyilkosságokra: Az öngyilkosság minden korban előfordul; a házasoknál ritkábban, mint a nőtlenek és özvegyeknél; az erre való hajlam nő a korról, míg azonban ez öregbedés a házasoknál alig számba vehető, felette nagy azoknál, kik nem élnek házasságban. — Kell-e hideg számoknál nagyobb dicsének a házas életre?

Szórakozott. Schofelest tetten érték, midőn a színházban szomszédja óráját elesente. A bíró elé vezettetvén, eleinte mindent tagadott, csak midőn a tanuk szemébe vallottak, ismerte be a turpisságot, de azzal védte magát, hogy a lopást szórakozottságában követte el. Bíró: „Hogy lehet ön ilyen szentelen, hisz maga se hiszi, hogy e mentséget el lehetne fogadni.“ Schofeles: „Hát miért nem, Thekkinthetes bíró ur? hojd ne lehettem volna szórakozott, mikor mi iraelitök az eghész világhon el vagyunk szórva.“

Spanyol monda. Emlékezet előtti időkben küldöttséggel járultak különböző népek az úristenhez, hogy nemzetük részére valamely kegyet kérjenek. A spanyolok is megjelentek, de midőn kérelmüket az iránt akarták előterjeszteni, hogy jó kormányt kapjanak, félbeszakította hamar az úr előadásukat, mert mint kinyilatkozta: erre az ő mindenhatósága sem képes!

Az új felfogás. B. a nagy művész a P-i színházban mint vendég Othellot játszotta, a mint a harmadik felvonás nagy jelenetéhez érnek, azt mondja Jágó személyesítőjének: „Most vigyázzon, nagyszerűen adom e jelenetet, a mint önt e szavakkal „Bizonyítsd gazember stb.“ torkon ragadom s földhöz vágom, szemébe köpök, meglátja, mily óriási hatást fog ez csinálni.“ „Csakugyan nagyszerű lesz!“ mondja Jágó „csak hogy én is új felfogással adom ám szerepemet: a mint szemembe köp, felugrom s csattanósan pofon vágom önt. Majd meglátja kollega, hogy ez a felfogás lesz még csak kolosszális hatás.“

T Á R C Z A.

A VAKAND.

— REGÉNY, IRTA: MARGITAY DEZSŐ. —

(Folytatás.)

— Vagy megadják e haladékat, vagy nem. Ha megadják: két hét múlva, becsületszavamra, tudni sem fogok ez ügyről; ha nem adják, ismét becsületszavamra, innet egyenesen a gyárba megyek, elmondok ott a munkásoknak mindent, s nem telik bele egy óra, az egész ügy úgy ki lesz egyenlítő az önök rovására, hogy még hetven esztendő korukban is meg fogják emlegetni. — Különbem ami azt illeti, hogy mit mondanának rá? — A segédeknek jogukban áll védeniük érdekében alkudozni s oly föltételeket nyerni ki, melyek legelőnyösebbeknek látszanak. Mentől hosszabbak az alkudzások, a segédek annál lelkiismeretesebbek. Ezt én, mint ügyvéd, tudom.

A segédek egymásra pillantottak s minthogy egyik sem tón ellenvetést, Izidor újra szót emelt:

— Tehát a kibékítésre igényelt időben meg egyeztünk; — aztán?

— Aztán? nos, volenti non fit injuria! ha látom, hogy mindkét fél erőnek erejével agyvelő nélkül akar maradni, azért, mert szegény azzal birnia, ám legyen! én mosom kezeimet s az egész nagyjúri mulatságból mit sem akarok tudni.

— Helyes! az alku meg van kötve.

Kristoff úr ajánlta magát az uraknak és távozott.

Pár nap telt el az utóbbi jelenet után.

Szomor a czellővészet napjától nem jelent meg többé a kastélyban; egész idejét — mint annakelőtte — munkái és szegényei közt töltte el.

A nép, melyet egy idő óta elhanyagolt, ismét minden nap láthatá azt a férfit, kinek külszöbét a szenvedő, panaszkodó és szűkölködő remegve lépte át, mer. tudta, hogy feddésel, vagy éppen gunnyal fog ott találkozni, de mégis átlépte, mert bizonyos volt arról is, hogy baján segítve lesz.

Most még inkább foglalkozott a mások bajával, mint valaha; mentől több gond és munkával igyekezett magát terhelni, mintha gyönyörűsége telnék benne: a nagy teher alatt összeroskadni.

Pedig vannak lelkiállapotok, melyekben a munka nem teher, hanem orvosság.

Gúnyos modorát a vele érintkezőkkel szemben most sem vetkezé le, s e tekintetben csupán annyiban változott, hogy a szavaiban mutatkozó csipősség kissé élet veszté s a helyett mindinkább szótlanabbá változott.

Munka közt töltött napjai után, ha már a nap a láthatár alá merült, lovára veté magát s a vihorái romokat megkerülve, Dörény felé vette útját, a nélkül azonban, hogy a falu utolsó házájánál tovább hatolt volna.

Éjjeli sétái rendszerint éjfél utáni egy és két óráig szoktak tartani.

Főnt, a kastélyban még mindig Izidor volt a mozgató szellem; ő keverte a kártyákat, melyek között a skiz Admiralli volt.

Anna állandóan megtartá halvány színét s most már elválaszthatlannak látszott a lovasok királyától, a mennyiben folyton oldala mellett volt látható; ez pedig növekvő bensőséggel, de egyszersmind fitogtatott bizalmassággal is simult azon hölgyhöz, kit minden mutatkozó alkalommal szíve királynéjának szeretett föltüntetni.

Néhányan a vendégek közül föltűnően lemondónak találták ugyan a ház leányának Admiralli iránti modorát s azt akarták észrevenni, hogy koronként csak látszólag vesz részt a társalgás zajában, míg valóságban fájdalommal merengésbe merül.

De azért nem bírtak elég bátorsággal a nézetnek ellentmondani, hogy mindezek azon határt nem ismerő szenvedély tünetei, melylyel a fiatal leány déllezg imádója iránt viseltetik.

Hanem azt a legtöbben igen feltűnőnek találták, hogy az oly rideg és büszkének tartott Szentannayné leányának a mindenesetre kitűnő egyéniségű, de mégis nem eléggé ösmert származású Admiralli iránti hajlamát és odaengedését, mely napról napra emelkedett, nemhogy gátolni, vagy mérsékelni igyekezett volna, hanem ellenkezőleg, a megvivasztalódás egy nemével szemlélte.

Észrevehetőleg megkönnyebbültnek látszott, ha leánya egy-egy oly tekintetét, vagy arckifejezését leshette el, melyből az olasz iránt benső vonzalmat lehetett kimagyarázni.

Igy gondolták ezt látni a vendégek. És talán volt is benne némi igazuk; de csodálatos, hogy senkinek sem tűnt föl közülök a grófné rohamos hervadása, mely ugyszólván: szemmel látható volt.

Mindenki csak azt látta, hogy Szentannayné nem ellenzi lányá Admirallihozi viszonyát.

Némelyek ennek magyarázatul a bizalmas négy szemközti beszélgetések alkalmával, így sóhajtottak föl:

— Hja! Admiralli ellenállhatlan férfiú...! a többi egy kétértelmű mosolylyal igyekeztek kifejezni.

Mások ismét arról susogtak, hogy az olasz Dárius király utóda lenne a vagyon tekintetében.

— A pénz mindent megfejt! — szoltak ezek. — Hiszen ki ne tudná, hogy Szentannayné aranyimádo, mint egy tőzsér.

Mi magát Admirallit illeti, ő folyton megtartá imponáló magatartását, mely udvarias, de azon határokat, melyeken túl senkit sem eresztett magához, kijelölő volt.

Csak Kristoff úr vélte rajta sejteni némelykor, ha ablakmélyedésében állva vizsgálódott, hogy olykor, ha azt hiszi, hogy senki nem figyel rá, oly formán vonja össze szemöldeit egy-egy futó pillanatra, mint kinek valami kellemetlen gondolatok jutnak eszébe, vagy pedig oka van valami fölött bosszankodni.

A kis jogigazgató úr ilyenkor sohasem mulasztja el barátságosan megczinogatni saját becses arczait, mintha így akarna önmagához szólni:

— Derék fickó vagy, édesem! Becsüllek! mint-hogy igazán okos vagy és etlaláod: hol szoritja a eszma felebarátod lábait?

Már hat nap telt le a Kristoff úr által kiereszkolt kétheti fegyverszünetből, anélkül, hogy a kibékítésre — mely mellett pedig oly feltűnő hévvel buzgolkodott — csak egyetlen lépést tett volna is.

Lehet, hogy czéljaiban sürgős dolgai hátráltatták, melyek még mindig igénybe vevék minden idejét.

Hanem végre is megszabadult a teendők halmozatától: de legelső napját, melyet egészen tetszése szerint ott és úgy tölthetett el, a hol és a mint akarta, nem az ellenségek megígért kibékítetése, hanem arra fordította, hogy kocsija elé fogat van jámbor erkölcsökben telhetetlenkedő lovait, egy verőfényes napon berándult Eperjesre, hova azon est óta, melyen Admiralli önkéntelen lovglásáról beszélni hallott, oly hévvel vágyakozott, mint az igaz hitű muzulman Mekka szent falai közé.

De csak alig, hogy beért a fölvidék ez ószabású, de épen azért kedves városkájába, nagy megütközéssel kelle tudomásul vennie, hogy kit ott vélt találhatni: — az állatszeliidítő, oroszlanai s többi állataival egyetemben, már kora reggel Kassa felé elutazott.

Kristoff úr homloka közepére rántotta szemöldeit s merőn rábámult a kellemetlen hírt tudató pinczérre, fogai között pedig valamit mormogott, miből ez utóbbi csupán annyit érthetett meg, hogy:

— Üsse a kő...!

— Egyebet nem méltóztatik parancsolni? — Kérdé a pinczér, a válláról lekapott asztalkendőt kezei között egyengetve.

A jogigazgató nem válaszolt, hanem gyorsan leszaladt a fogadó előtt álló kocsihoz s dühösen vetve magát annak ülésébe, a kocsi odautasítá, hogy a kassai országúton hajtson végig, és pedig a lehető leggyorsabban.

A jámbor állatok megcsóválták fejüket a fölött: csodálkozásukban, hogy a feldőléstől rettegő gazdájok, most, nálok szokatlan sebességgel akar utazni, s tisztelve a kényszerűséget, mely ostor képében mind gyorsabb kocogásra nógatá őket, meglehetősen sietséggel iramodtak tova a sima úton, mely Eperjéstől Kassáig mint egy fehéríteni kivont vászon, melyet a gyermekek futkosás közben itt ott görbére csavarítottak, többszörös kanyarulatok között, majd partra fél, majd onnan le, kigyózik tova.

Szerencséjére az úton magával elégedetlenül pörlekedő jogigazgatónak, még ez időben a most Kassától Eperjesig kiépített szaranyvonalnak híre sem volt s így reménye lehetett, hogy az állatszeliidítő különben is nem gyors utazáshoz készült járművét, legtávolabb, Kassán utólrhetendi.

E föltételekben nem sokára igen kellemesen csalatkozott.

Már Lemesánban, mely falu a Kassa és Eperjes közti útnak éppen középpontját képezi, megpillantá az általa követett sajátos alakú járművet.

A lovak ki voltak belőle fogva s az állásban illatos szénát ropogtattak; maga a nehézkes faalkotmány pedig — az országút szélén hagyva — ácsorgó pórnök s a hasadékokon át a kocsi belsejébe pillantani iparkodó utzagyermekektől volt körülvéve.

Kristoff úr leszállva kocsijáról, az álláshoz közel épült koresma egyetlen szobájába lépett, mely a kassa-eperjesi közlekedést föntartó gyorskocsi vendégeinek szokott menhelyül szolgálni azon idő alatt, míg a váltott lovak befogattak.

E szobában a fölterített asztalok egyike mellett ülve s a szegényes konyhából került étkeket fogyasztva, ugyanazon vörös hajú és bársony szemű hölgyet pillantá meg, ki azon estén, melyen Admiralli paripája czélszerűnek tartotta lovgását elragadni, — a társzeker elé fogott lovakat hajította.

XIV.

Signora Vinetti.

Signora Vinetti most is úgy nézett ki, mint amaz emlékezetes estén, kivéven, hogy most nem árnyalá be arczát a széles karamu szalmakalap fakó ultramarin szalagjaival.

Homloka egészen szabadon volt s csupán csodálatosan dús növesű haja vetett reá némi árnyékot.

Kristoff úr megállott egy percze az ajtóban s szeméit az étkező nőre szögezve, kempillantásokkal mérte azt fejtől talpig végig.

Mintegy harminczöt évesnek találta őt, s tekintve kifejelett idomait, duzzadt ajkait, folytonos mozgását, melyet evésközben sem hagyott abban; — sajátos, vonzó és mégis visszataszító tekintetét, erősen formált, vége felé hegyes és görbe orrát; végre kissé előrenyuló, majdnem férfias alkotású állát — melyek együtt összhangzó egészet képeztek: — a folytonosan szemlélődő embereknél szokásos gyorsasággal a dacz, szenvedély, hiúság és erős akarat elemeiből valónak lenni ítélte őt.

Pillanatig sem volt kétségben a felől, hogy e nő ugyanaz, kit ő keres.

Végezte szemléjét szerényen az átelleni asztal mellé telepedett e. s kezeit az asztal fölött összehéve, azon gondolkodott: miként kezdjen társalgásba Signora Vinettivel?

— Ön nagyon szemügyre vette arczomat! — kezdé a nő, rossz kiejtésű német nyelven; — talán nem tetszik azon valami?

— Oh, dehogyan! sőt inkább; — sietett Kristoff úr válaszolni; — különös tisztelője vagyok a fekete szemeknek.

A nő kacagott, miközben poharába bort öntve, art egy hajtással kiitta. — Aztán szolt:

— Kár, hogy nem fiatalabb; legalább enyelegni volna kívül, de az ön korában nem érdelek meg a férfiak, hogy miattok megerőltessük magunkat!

— Üsse kő! milyen udvariatlan! — mormogá magában a jogigazgató s aztán fönhangon tévé utána:

— A kor nem akadályozza, hogy néha legalább mulatságosoknak találassunk.

— Mulatságosnak? No az meglehet: Giginem is mulatságos.

— Szabad kérdenem, hogy ki legyen ő?

— Tisztességes utánc a gorillák fajából; atyja Pipin; anyja Fatima volt.

Kristoff úrnak már nyelvehegyén volt szokásos káromkodása, de mégis sikerült azt visszanyomnia, s a helyett így szolt:

— Ősei is vannak? Ugy tehát az arisztokrátiához tartozik!

— Igen, s fölötté udvarias.

— Talán neje is van már Gigin úrnak?

— Oh nem! Ok nem oly bolondok, mint az emberek, kik olyasmire kötelezik magukat, mit meg nem tartanak; — kiváltképen a férfiak...

— A férfiak? — Ok a teremtés urai...

— De ha szerelmet ígért egy nőnek, kell, hogy annak rabszolgája legyen.

— Természetesen, mindaddig, míg új hódítás alá nem kerül!

— Hm! ha nekem kedvesem és vetélytársnőm volna!

— Nos — akkor?

— Minden léptére ügyelnék kedvesemnek.

— Oh, ezt minden nő teszi! — de ha mégis tilosba tévedne kedvese?

— Megölném, — viszonzá Signora Vinetti egyszerűen, de oly komoly hangon, mely Kristoff urat teljesen meggyőzte arról, hogy e nő oldala mellett veszélyes tréfa lenne a teremtés urát játszani.

Daczára ezen meggyőződésnek, úgy tett, mintha tréfának venné a nő állítását, s mosolyt ültetve ajkaira, enyelgő hangon kérdezé:

— Vallja meg kérem: esett-e már el sok áldozat keze alatt?

— Nem, mert komolyan még csak egyszer szerettem.

— Hem, hem! nemcsak udvariatlan, hanem a különözségig őszinte is! — mormogá a jogigazgató úr s hogy a társalgás félbe ne szakadjon, kérdezé:

— Nos, és ez egyetlen pillanatra sem tántorodott el?

Signora Vinetti összeráncolta szemöldeit, s szeméit, melyek nem voltak fényesek, most, mintha bizonyos zölds fényt nyertek volna.

Aztán egy darab sültet szétmetélté mondá:

— Oh igen; — ő is fért volt.

— De azért valószínű, hogy még maig is jó egészségnek örvend?

A nő egy újabb pohár bort nyelt el s aztán hidegen válaszolt:

— Mert még nem került kezeim közé.

Egy percnyi esőnd állott be.

Kristoff úr homloka közepére vonta szemöldeit.

— Milyen furesa ön így! — kiáltott a rőt-hajú nő, hangos és fesztelen kacajra fakadva, mialatt mutatóját a jogigazgató ráncos homlokára szögezte.

(Folytatása következik.)